

MÚSICA-5

EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Cicle superior, 1

MÈTODE IRENEU SEGARRA

Publicacions de l'Abadia de Montserrat

MÚSICA-5

EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Cicle superior, 1

Primera edició, maig de 2008
Primera reimpressió de la primera edició, maig de 2013
© Santi Riera, 2008, pel text
© Emma Schmid, 2008, per les il·lustracions
Disseny: Blanca Hernández
Fotos: Jordi Salinas

La propietat d'aquesta edició és de
Publicacions de l'Abadia de Montserrat
Ausiàs Marc, 92-08, 08013 Barcelona
ISBN: 978-84-9883-002-6
Dipòsit legal: B. 19.935-2008

Imprès a Gràfiques 94
P.I. Casablanca - C/ Garrotxa, nau 5
08192 Sant Quirze del Vallès

Reservats tots els drets. No es permet la reproducció d'aquesta publicació, ni el seu emmagatzematge en un sistema recuperable, la transmissió de cap manera o per cap mitjà electrònic, mecànic, per fotocòpia, per enregistrament, ni cap altre, sense l'autorització prèvia del propietari del copyright.

MÚSICA-5

EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Cicle superior, 1

autor: **SANTI RIERA**
dibuixos: **EMMA SCHMID**

MÈTODE IRENEU SEGARRA

Publicacions de l'Abadia de Montserrat

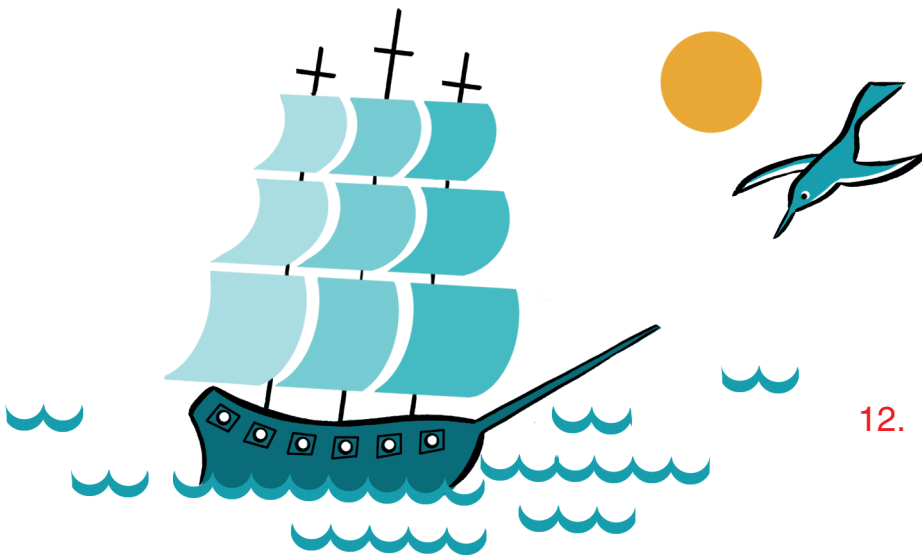

EL MARINER

Trad. catalana

1. A la vora de la mar
n'hi ha una donzella,
que en brodava un mocador,
que és per la reina.
2. Quan en fou a mig brodar
li manca seda;
gira els ulls envers la mar:
veu una vela.
3. Veu venir un galió
tot vora terra,
en veu venir un mariner,
que una nau mena.
4. –Mariner, bon mariner,
que en porteu seda?
–De quin color la voleu,
blanca o vermella?
5. –Vermelleta la vull jo,
que és millor seda;
vermelleta la vull jo,
que és per la reina.
6. –Pugeu a dalt de la nau,
triareu d'ella.
–Ai no! No hi puc pujar,
no en tinc moneda.

7. El meu pare té les claus de l'arquimesa.
–No quedeu per diners, no, gentil donzella.
8. No quedeu per diners, no, prou fio d'ella.–
La donzella entra a la nau, tria la seda.
9. Mentre va mercadejant la nau pren vela.
Mariner es posa a cantar cançons novelles.
10. Amb el cant del mariner s'ha adormideta,
i amb el soroll de la mar ella es desperta.
11. Quan ella s'ha despertat ja no en veu terra;
la nau és en alta mar, pel mar navega.
12. –Mariner, bon mariner, torneu-me en terra,
perquè els aires de la mar me'n donen pena.
13. –Això sí que no ho faré,
que heu de ser meva;
set anys ha que vaig pel mar per vós, donzella;
14. cent llegües dins de la mar,
lluny de la terra.
–De tres germanes que som, sóc la més bella.
15. L'una porta vestit d'or;
l'altra, de seda;
i jo, pobreta de mi,
de sargil negre.
16. L'una és casada amb un duc,
l'altra és princesa,
i jo, pobreta de mi,
sóc marinera.
17. –No sou marinera, no,
que en sereu reina,
que jo sóc el fill del rei de l'Anglaterra.–

Es poden alternar les estrofes entre dos grups, per no cansar massa les veus.

MUNTANYES DEL CANIGÓ

Trad. catalana

tranquil i lligat

- Canteu-la també dient les síl·labes rítmiques tot portant la pulsació
- Anàlisi dels valors rítmics de la cançó

la blanca dura dos temps

la negra amb punt dura un temps i mig

Quant dura una negra, ?

I una corxera, ?

$$\text{Coral} = \text{Dotted Quarter} + \text{Quarter}$$

La corxera amb punt, (), val tres quarts de temps

la semicorxera, (), val un quart de temps

tranquil i lligat

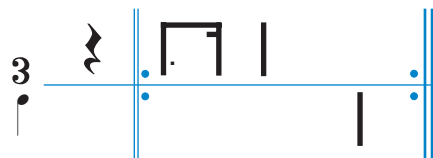
Mun - ta - nyes del Ca - ni - gó, fres - ques són i re - ga -
la - des, so - bre - tot a - ra a l'es - tiu, que les ai - gües són ge -
la - des, que les ai - gües són ge - la - des.

2. Tres mesos m'hi vaig estar
sens veure persona nada,
sinó un trist rossinyolet
que en eixir del niu cantava.

3. El rossinyolet s'és mort,
tres dies ha que no canta.
Jo d'aquí me'n vull anar,
que l'enyorament m'hi mata.

4. Ningú m'ha comprès el mal,
ni metges ni apotecaris,
sinó una nina gentil
que l'amor me'n té robada.

■ Acompanyeu-la amb aquest obstinat, molt suaument

■ Quina és la nota més greu d'aquesta cançó? I la més aguda?

■ Quines notes fa servir la melodia?

■ Imitació i reconeixement.

1

2

3

Quan sapigueu bé la cançó, podeu fer-hi l'obstinat a dues mans, molt discretament perquè no endureixi la melodia. Realitzeu els ritmes amb agilitat, amb síl·labes rítmiques o picant suaument al palmell o amb un llapis sobre la taula.

La griva, el tord i el gall

Trad. catalana

lleuger

Per a-quest tor-rent a - vall, can - ta la gri - va, can - ta la gri - va;

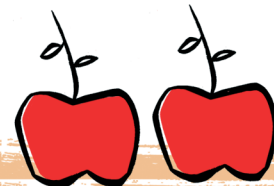
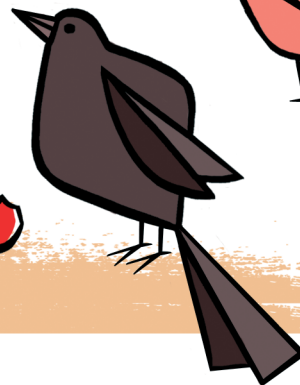
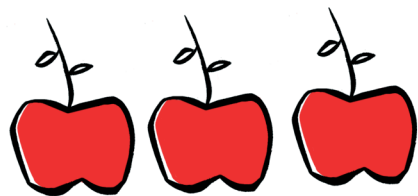
per a-quest tor-rent a - vall, can - ta la gri - va, el tord i el gall.

2. Tres pometes hi ha al pomer,
que de tres una, que de tres una;
tres pometes hi ha al pomer,
que de tres una n'hi caigué.

3. Per aquest torrent avall
mengen la poma, mengen la poma;
per aquest torrent avall
mengen la poma el tord i el gall.

4. I la griva canta així:
-Les altres dues, les altres dues;
i la griva canta així:
-Les altres dues són per mi!

■ Feu-hi aquest acompanyament a dues mans

dreta, llapis

esquerra, mà plana

■ Feu una cadena alternant aquests dos ritmes

L'escala de do

En l'escala de do la distància entre dues notes seguides no és sempre igual. És com una escala amb dos graons la meitat d'alts: mi-fa i si-do.

Els graons alts s'anomenen **tons**,
els petits s'anomenen **semitons** (mig to)

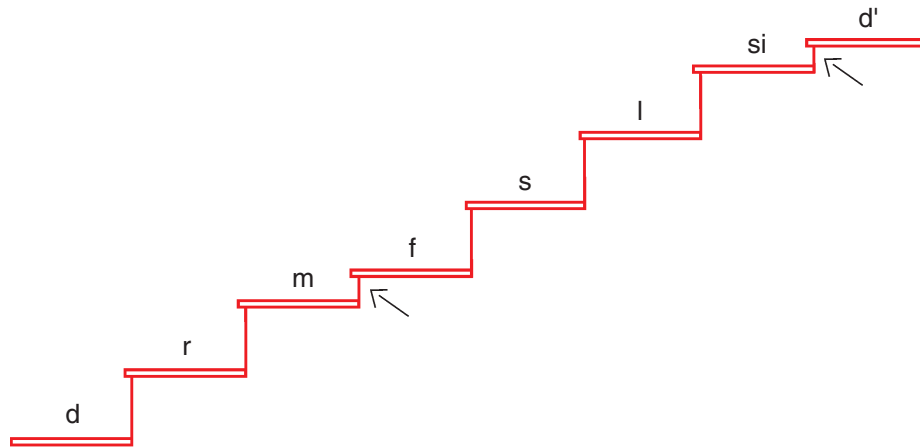

Diagrama del piano que mostra les notes de l'escala de do: d, r, m, f, s, l, si, d'. Les notes m i f, i si i d' estan connectades per una línia vermella en forma de V invertida, indicant que són semitons. A sota, una notació musical en solfa mostra la seqüència de notes amb arcs vermells que connecten m-f i si-d', i arcs grisos que connecten r-m i l-si.

■ Quants passos de semitò hi ha en la primera frase de **La griva, el tord i el gall**?

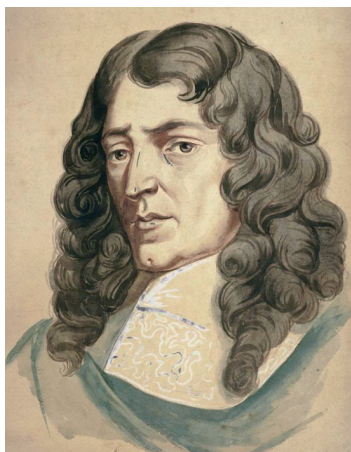
■ I en aquesta frase de **La pastoreta**?

Notació musical de la primera frase de 'La pastoreta' en solfa, mostrant una seqüència de notes amb arcs grisos que connecten notes consecutives.

Una de les millors maneres de fer entendre els tons i semitons de l'escala és escoltar i observar què passa en el batedor d'una guitarra quan es toca una melodia coneguda.

El rondó

AUDICIÓ

MARC ANTOINE CHARPENTIER (Paris 1634 - 1704)
Te Deum preludi

Aquest preludi està organitzat en forma de **Rondó**. Això vol dir que consta de diverses parts, la primera de les quals es repeteix intercalada entre les altres.

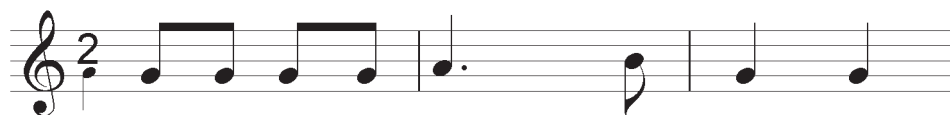
■ Esquema

: A : B A C : A :

Un **tema musical** és una melodia molt clara i fàcil de recordar entorn de la qual es va construir una obra. És com el carnet d'identitat d'una peça musical que ens permet identificar-la ràpidament i sobretot ens ajuda a orientar-nos quan l'escoltem. Per això és molt important memoritzar-lo bé.

■ Reconeixes aquestes cançons?

- Prou brogit!
- Tres i tres i tres
- La Caterineta

■ Apreneu de memòria la cançó **La griva, el tord i el gall** amb notes.

1) Quant duren aquestes figures rítmiques: ♪, ♪., ♪?

2) En l'escala de do, entre quines notes hi ha semitò?

3) Saps distingir d'oïda aquests dos ritmes:

4) Com està organitzat un **Rondó**?

5) Tria una de les frases d'aquesta mateixa pàgina, estudia-la i canta-la de memòria solfejtant.

EL BALL de LA MANIERA

Trad. catalana

alegre

2

És el ball de la ma-ni-e-ra, pel da-vant i pel dar-re-re,	és el ball de la ma-ni-e-ra, pel dar-re-re i pel da-re-re,	
d d	d d d	s, s, s, s, s, s, d d

1. 2.

'Sti-ra, es-ti-ra, es-ti-ra la ca-ma, ar-ron-sa, ar-ron-sa, ar-ron-sa el peu.	
d	s, s, s, s, d

Corxera i dues semicorxeres

Pe- re va a la pla- ça,	Pe- re ja n'hi com- pra,
Mar- ga- ri- de- ta,	lle-va't de ma- tí

Tumbai

<i>decidit</i>		<i>Cànon hongarès</i>
①		
②		
③		

■ Imitació i reconeixement.

ti- ti ti- ri- ti- ri ti- ti ta
ti- ti ti- ti- ri ti- ti ta
ti- ti tim- ri ti- ti ta

Per fer veure la correspondència de valors caldrà practicar els ritmes lentament, tot portant la pulsació.

Cançó del LLadre

Trad. catalana

l·ligat i expressiu

Quan jo n'e-ra pe-ti-tet fes-te-ja-va i pre-su-mi-a,
es-par-de-nya blan-ca al peu i mo-ca-dor a la fal-si-a.
A-déu, cla-vell mo-re-net, a-déu, es-tre-lla del di-a.

2. I ara, que ne só grandet, m'he posat a mala vida. Me só posat a robar, ofici de cada dia.
3. Vaig robar un traginer que venia de la fira: li prenguí tots els diners i la mostra que duïa.
4. Quan n'he tingut els diners, li n'he llevada la vida; quan n'he tingut els diners, li n'he robada una nina.
5. La vila de la Bisbal, com és vila divertida, no n'hi falta algun traïdor: se'n va avisar la justícia.

- Quantes frases té aquesta cançó?
- Fixa't en el ritme de cada frase
- I la melodia, quantes frases diferents té?

Intervals de segona

Dues notes seguides, pujant o baixant,
formen un interval de segona

2a. major: un to

2a. menor: mig to (semitò)

- Quantes segones menors hi ha en aquestes frases?

Nou pometes...

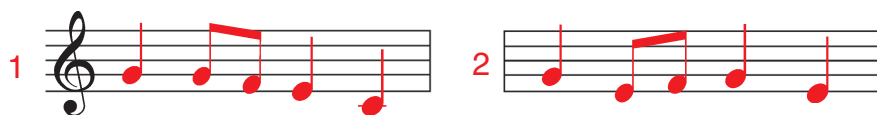

que quan té la feina feta...

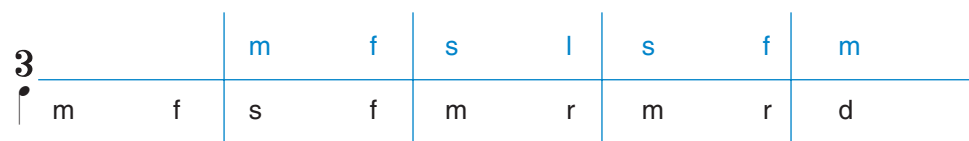

Aniré, cantant, a la prada...

- Entonació. Imitació i reconeixement.

- Entonació a dues veus.

VENIU tots

M. Franck

aire de dansa

Ve - niu tots, bons a - mics, do - nem - nos les mans en
la rot - lla - na. Can - tem l'a - mor, can-
tem l'es - pe - ran - ça, can - tem amb fer - me - sa.

L'acord i l'arpegi de do

acord de do

arpegi de do

■ Cànon amb l'arpegi de do

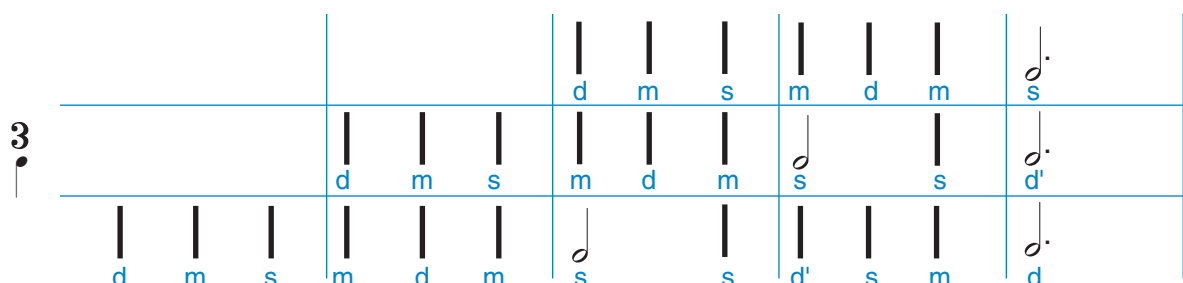
Els tres rellotges

Salta, vine, corre

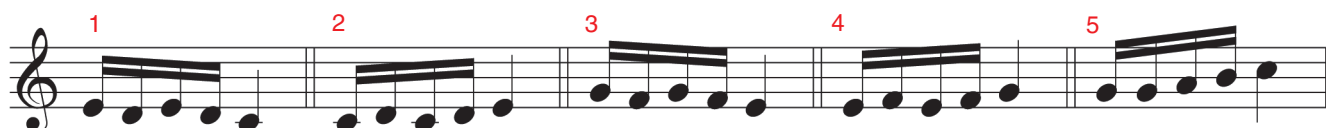
■ Arpegis ritmats

■ Entonació a tres veus

■ Agilitat de lectura.

La pràctica de l'arpegi ajuda a tenir referències, tant per a l'entonació com per a l'agilitat de lectura. Feu que aprenguin a solfejar de memòria algunes de les cançons que van treballant, especialment les frases inicials. Practiqueu l'exercici d'agilitat de lectura de la manera següent: el mestre diu un número de compàs, els alumnes el llegeixen uns breus moments i després el reciten ràpidament sense mirar-lo.

El Lied

Lied és una paraula alemanya que es fa servir arreu del món per indicar una cançó que té diverses estrofes, cantada per una sola veu amb acompanyament de piano. L'acompanyament, a més de revestir la melodia, és el que acaba de completar i expressar el que diu el text.

Gairebé tots els compositors han escrit Lieder, però va ser en l'època romàntica (s. XIX) que va tenir més esplendor (Schubert, Schumann, Brahms).

AUDICIÓ

FRANZ SCHUBERT

(Lichtenthal 1764 - Viena 1828)

La truita

Schubert és autor de prop de sis-cents lieder. Li agradava interpretar-los amb els seus amics en sessions privades.

una mica mogut

The musical score for 'La truita' by Franz Schubert. It consists of four systems of music. Each system has a vocal line on a single staff and a piano accompaniment on two staves (treble and bass clef). The time signature is 2/4. The score includes various musical notations such as notes, rests, slurs, and dynamic markings like 'p' (piano). The key signature has one sharp (F#).

■ Refrany

3 Plu- ja al pla, neu a la mun- ta- nya.

3 Plu- ja al pla, neu a la mun-ta- nya.

■ Polirítmia a dues mans

2

■ Estudia bé la primera frase de la **Cançó del lladre** i solfeja-la de memòria.

REPASSEM

- 1) Quantes segones menors hi ha en la primera frase de la **Cançó del lladre**?
- 2) Quina diferència hi ha entre un acord i un arpegi?
- 3) Quines notes té l'acord de do?
- 4) Saps distingir d'oïda aquests dos ritmes:
  - 1)
  - 2)
- 5) Quina diferència hi ha entre un cànon i una cançó a dues veus?

Tocata i fuga en re menor. Primera part	Bach _____	42
Fuga en do major	Bach _____	42
Novena simfonia. Quart temps	Beethoven _____	65
Dansa hongaresa n. 5 (versió per a orquestra)	Brahms _____	34
Dansa hongaresa n. 5 (versió per a piano)	Brahms _____	34
O when the saints	Bunk Johnson _____	65
Te Deum. Preludi	Charpentier _____	10
El Messies. For under us	Händel _____	10
Cançó del lladre	Llobet _____	14
Cançó i dansa n. 7	Mompou _____	52
La flauta màgica. Schnelle Füsse	Mozart _____	49
Serenata nocturna. Minuet	Mozart _____	49
Lied “La truita”	Schubert _____	18
Quintet “La truita”. Quart temps	Schubert _____	65
El riu Moldava	Smetana _____	56
Concert “L’hivern”. Segon temps	Vivaldi _____	26

Bosc endins	cànon alemany _____	62
Cançó del lladre	trad. catalana _____	14
Dins la fosca	trad. catalana _____	38
El ball de la manera	trad. catalana _____	12
El bon caçador	trad. catalana _____	30
El mariner	trad. catalana _____	4
El noi de la mare	trad. catalana _____	22
El rabadà	trad. catalana _____	20
El rossinyol	trad. catalana _____	40
Els contrabandistes	trad. catalana _____	46
He mirat el prat	Bárdos Lajos _____	60
La bruixa Teresina	I. Segarra _____	28
La filadora	trad. catalana _____	54
La truita	F. Schubert _____	64
La vella	trad. catalana _____	36
Muntanyes del Canigó	trad. catalana _____	6
Muntanyes regalades	trad. catalana _____	52
Roseta de Gironella	trad. catalana _____	44
Tumbai	cànon hongarès _____	13
Veniu tots	M. Franck _____	16

Figures rítmiques	_____	6
L'escala de do. Tons i semitons	_____	9
El rondó. Audició	_____	10
Repassem	_____	11
<hr/>		
Corxera i dues semicorxeres	_____	13
Intervals de segona	_____	15
L'acord i l'arpegi de do	_____	17
El Lied. Audició	_____	18
Repassem	_____	19
<hr/>		
El diesi	_____	21
Anàlisi	_____	23
Compàs binari-compàs ternari	_____	25
Plans sonors. Audició	_____	26
Repassem	_____	27
<hr/>		
La veu	_____	31
Intervals de tercera	_____	33
La gran orquestra. Audició	_____	34
Repassem	_____	35
<hr/>		
Silenci de corxera i dues semicorxeres	_____	37
Terceres majors i tercers menors	_____	39
Entonació de tercers	_____	41
L'orgue. Audició	_____	42
Repassem	_____	43
<hr/>		

El compàs 	_____	45
Fitxa d'un concert	_____	47
L'òpera	_____	48
Audició	_____	49
Terceres melòdiques i harmòniques	_____	50
Repassem	_____	51
<hr/>		
El bemoll	_____	55
Música descriptiva	_____	56
Audició	_____	57
Repassem	_____	59
<hr/>		
Major-menor	_____	61
Tema i variacions. Audició	_____	65
Repassem	_____	66
<hr/>		
Índex d'audicions	_____	68
Índex de cançons	_____	69
Índex temàtic	_____	70

ISBN 978-84-9883-002-6

0 4 8 0 5

9 788498 830026